

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

İMALAT SANAYİİNDE KAPASİTE KULLANIM DURUM RAPORU 2022/II

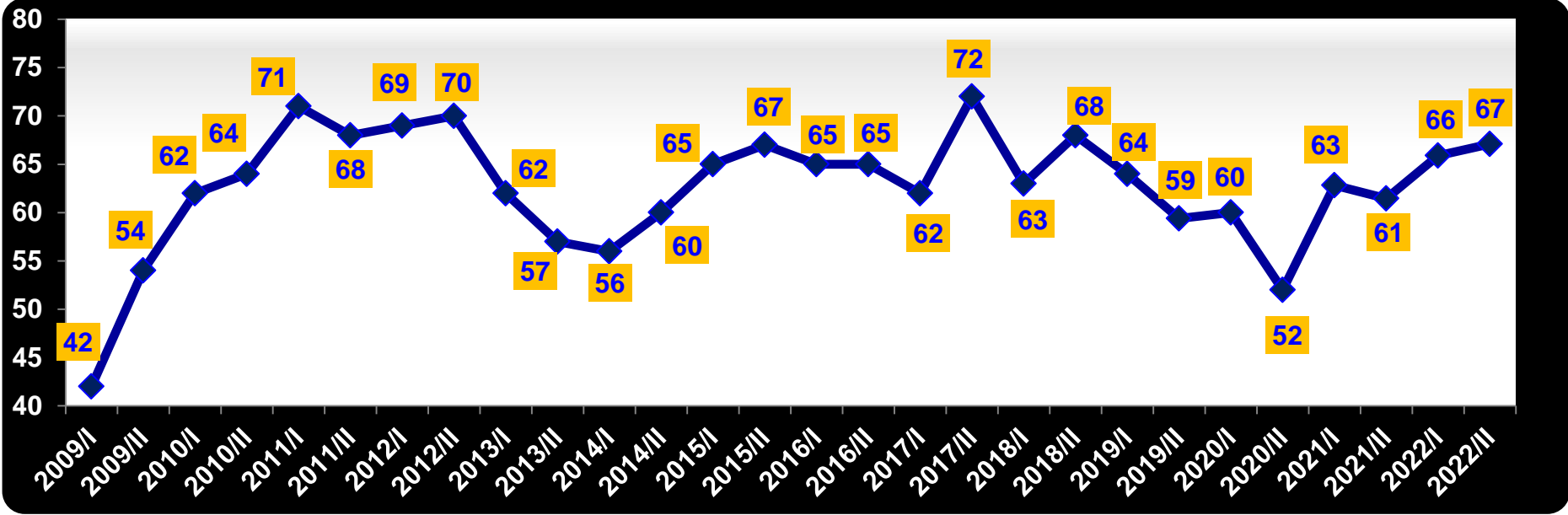
AĞUSTOS 2022

AÇIKLAMA

- Ege Bölgesi Sanayi Odası olarak; 1980 yılından bu yana **«İmalat Sanayiinde Kapasite Kullanım Durumu»** çalışmasını yürütüyoruz.
- Merkez Bankası tarafından açıklanan aylık **Kapasite Kullanım Oranı** çalışmamızın da ana sorusunu oluşturmaktadır.
- Geçmişte kitap olarak basılan çalışmayı, 2018 yılından itibaren de kapsamlı bir rapor olarak kamuoyuna sunmak istedik.
- Çalışma; mevcut çeyrekte **gerçekleşen durum** ve sonraki çeyrekte **beklentilere** ilişkin önemli fikirler vermektedir
- **112** üyemiz, 2022 yılı II. çeyrek için hazırlanan anket çalışmasına katılmıştır.
- Çalışma, **3 ayda bir** kısa bir anket ile üyelere sorulan sorulardan derlenmektedir.

EBSO KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

Kapasite Kullanım Oranı, kullanılan üretim kapasitesinin yüzdesidir.

Kapasite Kullanımı, ekonomideki genel büyüme ve talebi yansıtmaktadır.

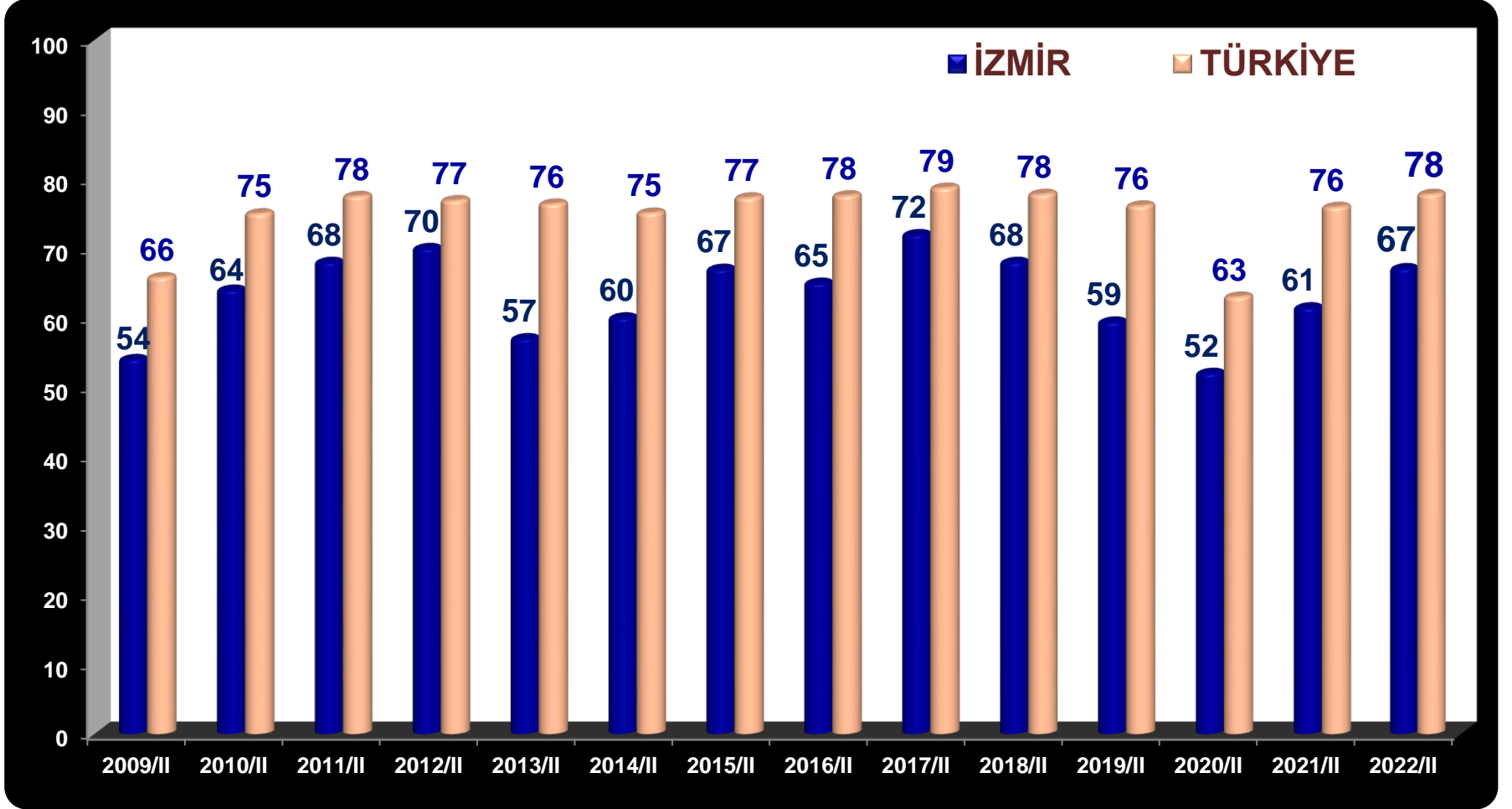
Değişimler; firmaların maliyet, karlılık ve nakit akışlarında değişimlere yol açtığı için yakından takip edilir.

EBSO üyelerine 3 ayda bir sorulan kapasite kullanım oranı bir önceki çeyreğe göre artarak; 2022 yılı II. çeyrekte **%67** olarak gerçekleşmiştir. 2022 yılının ikinci çeyreği için ankete cevap veren firmaların **%22'i** tam kapasite ile, **%78'i** atıl kapasite ile çalıştığını belirtmiştir.

EBSO SEKTÖREL KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

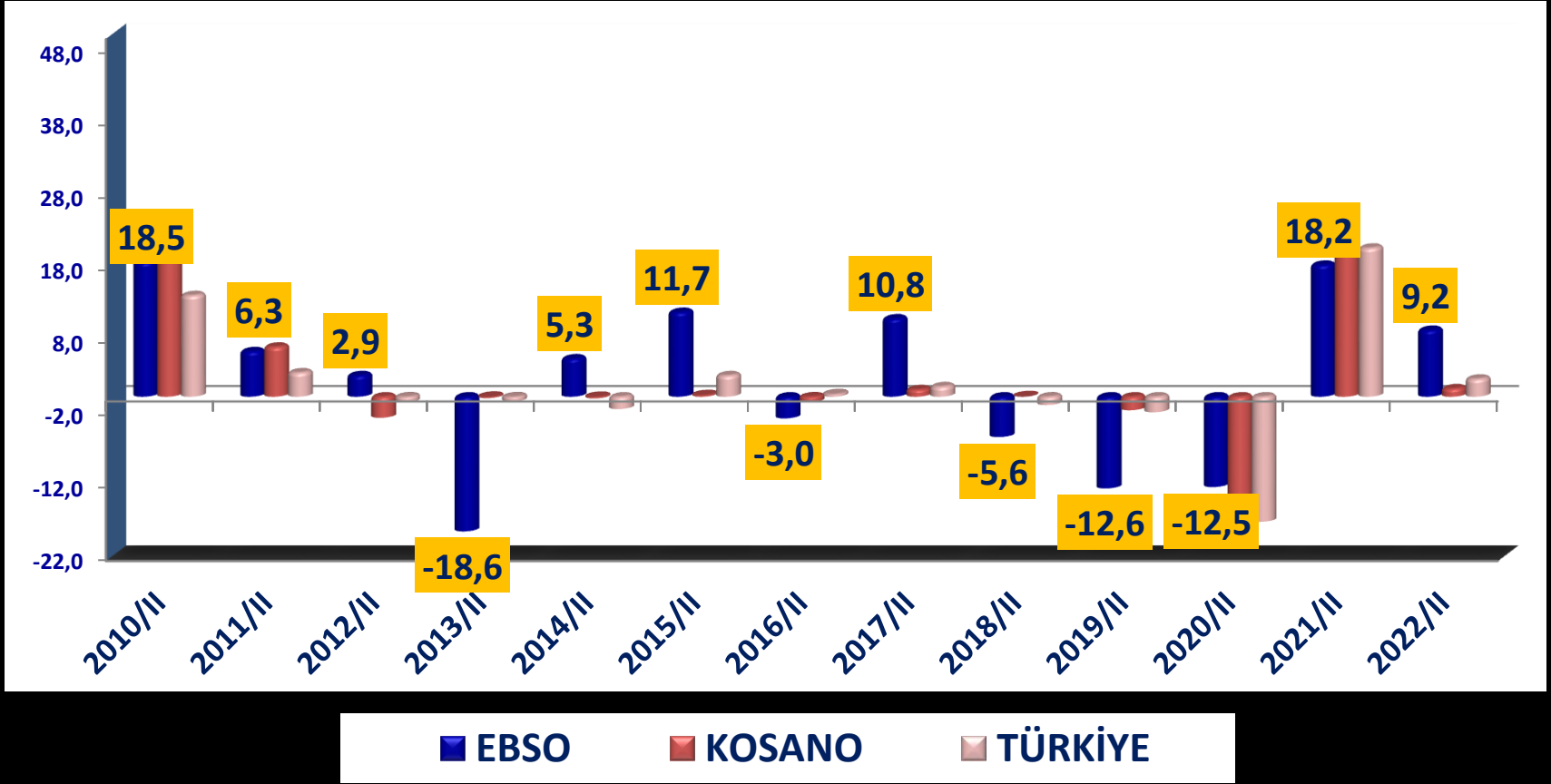
SEKTÖR ADI	KKO (%)
TEKSTİL VE DERİ ÜRÜNLERİ SANAYİ	69,0
GIDA SANAYİ	63,7
TÜKETİM	66,6
KAĞIT VE BASIM SANAYİ	59,6
AĞAÇ VE MOBİLYA SANAYİ	81,8
ÇEŞİTLİ İMALAT SANAYİ	50,9
KİMYA VE KİMYASAL ÜRÜNLER SANAYİ	67,6
İNŞAAT SANAYİ	47,6
DEMİR-ÇELİK, METAL VE DÖKÜM SANAYİ	73,2
ARA	61,8
MADEN, TOPRAK, MERMER VE CAM SANAYİ	80,9
TAŞIT VE OTOMOTİV YAN SANAYİ	71,1
MAKİNA SANAYİ	66,9
ELEKTRİK-ELEKTRONİK SANAYİ	74,7
YATIRIM	73,8

YILLAR İTİBARI İLE II. ÇEYREK KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

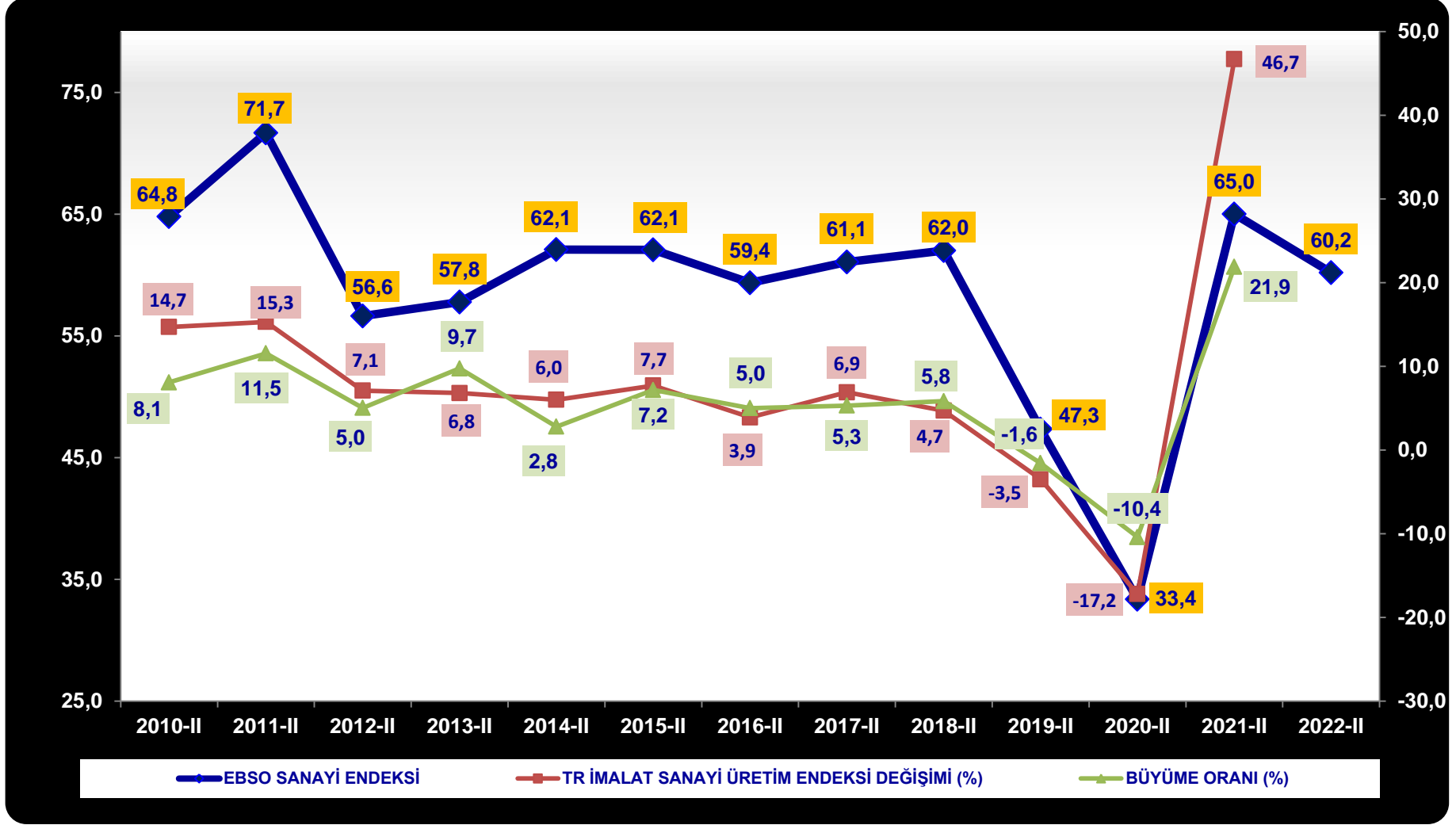
Son 10 yılın kapasite kullanım oranı ortalaması; EBSO üyelerinde %63, Türkiye genelinde %76'dır.

YILLAR İTİBARI İLE II. ÇEYREK KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

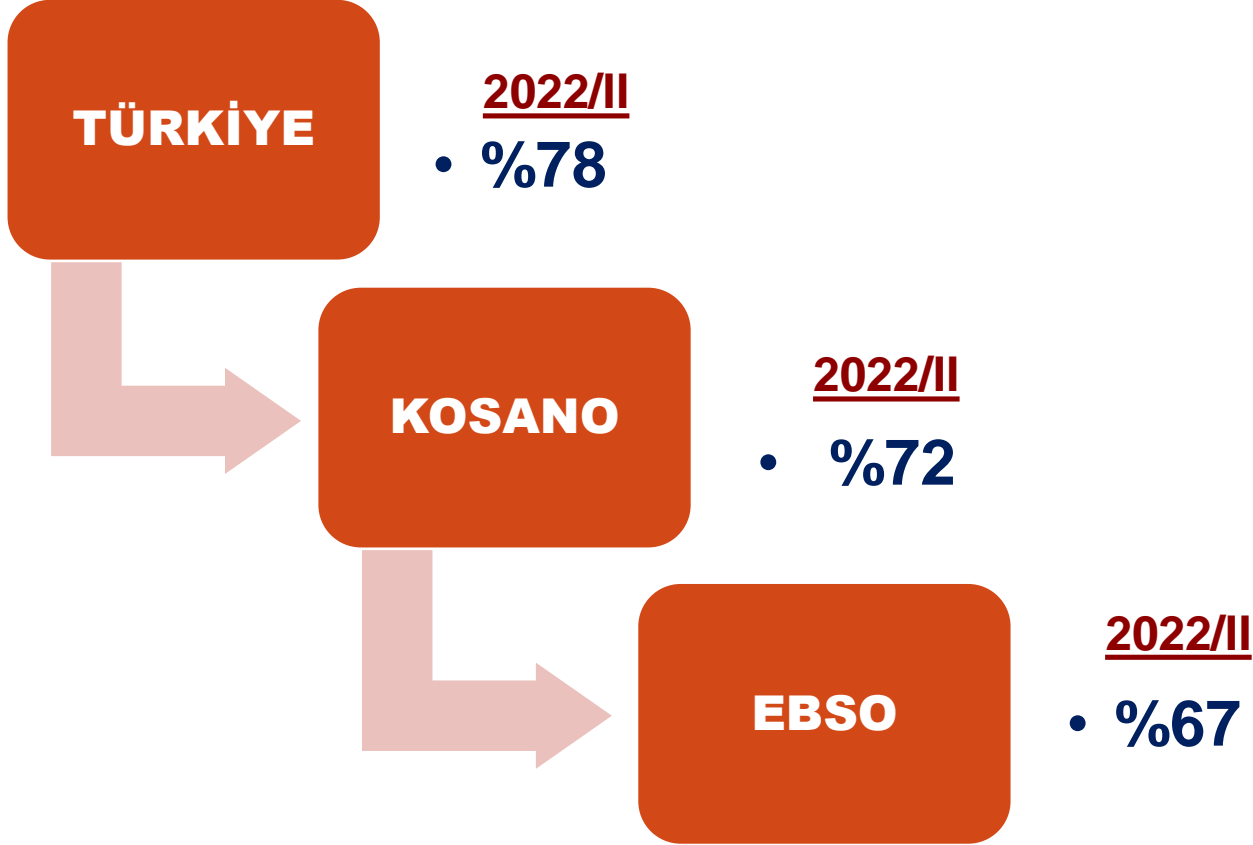
2022 yılı II. çeyrek kapasite kullanım oranı, 2021 yılı II. çeyrek ile kıyaslandığında **9,2** puanlık bir artış yaşandığı görülmektedir.

EBSO SANAYİ ENDEKSİ & İMALAT SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ & BÜYÜME ORANI İLİŞKİSİ

İkinci çeyrekler itibariyle, **EBSO Sanayi Endeksi** ile Türkiye geneli **İmalat Sanayi Üretim Endeksi** ve **Büyüme Oranları** paralel bir ivme sergilemektedir.

KARŞILAŞTIRMALI KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

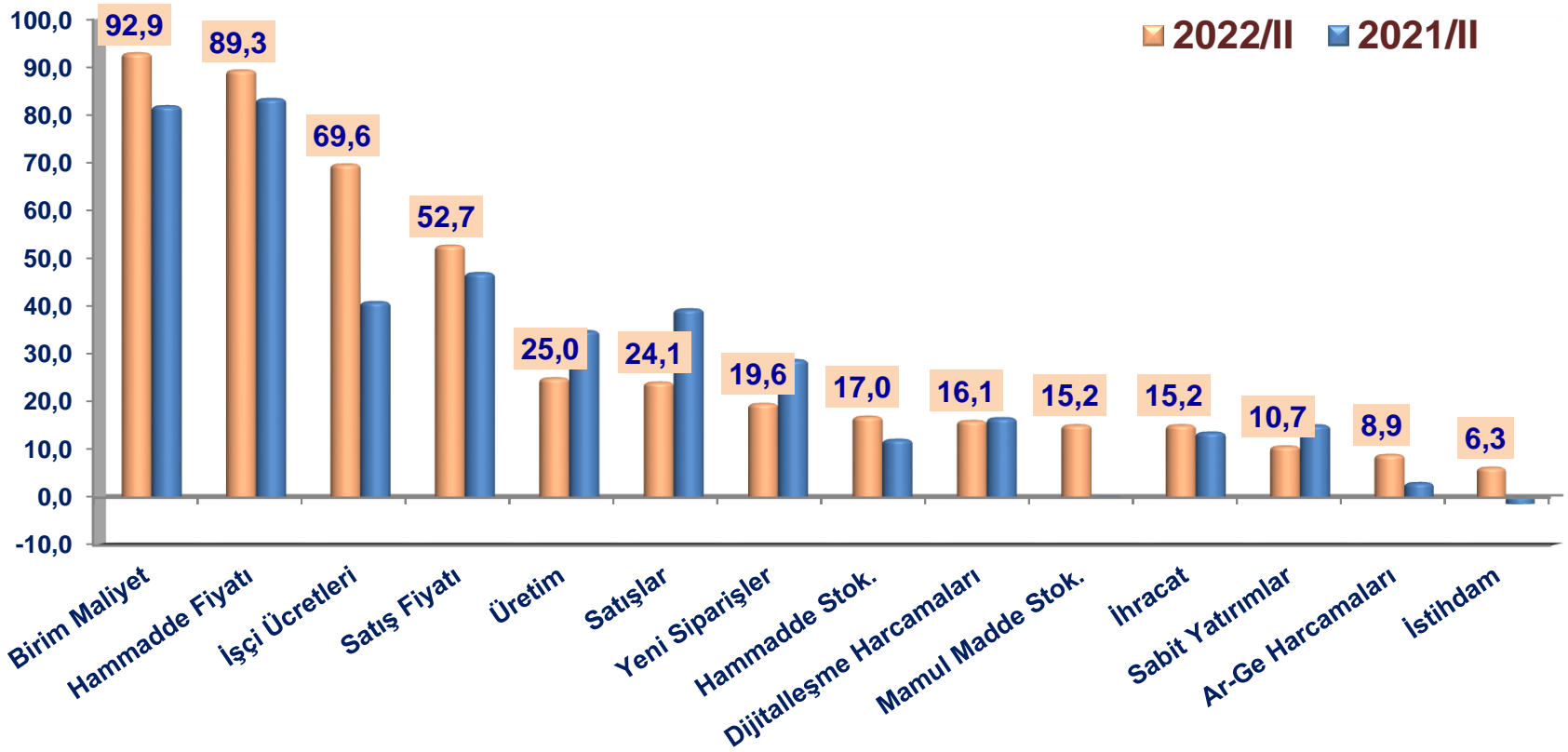
EBSO üyelerinin kapasite kullanım oranının daha düşük görünmesi, teknik olarak işletmelerin geleceği düşünerek gereğinden büyük kurulması ile ilişkilendirilebilir. Bununla birlikte; gerek Türkiye geneli, gerekse Kocaeli ile kapasite kullanım eğilimlerinin benzeşmesi ölçümün sağlıklı olduğunu da ortaya koymakta olup, **bir önceki çeyreğe göre Türkiye genelinde ve EBSO'da 1 puan artış olduğu gözlenmiştir.**

2022 YILI II. ÇEYREK AÇIKLANAN VERİLER

EKONOMİK GÖSTERGELER - TÜRKİYE	2022/I	2022/II	DEĞİŞİM (%)
TÜFE (%)	54,8	74,0	35,2
Yİ ÜFE (%)	104,5	130,8	25,1
Dolar	13,9	15,8	13,4
Euro	15,6	16,8	7,6
Kapasite Kullanım Oranı (%)	77,2	77,8	0,8
Karşılıksız İşlemi Yapıldıktan Sonra Ödenen Çekler (Adet)	5.946	3.480	-41,5
Karşılıksız İşlemi Yapılan Çekler (Adet)	34.568	29.676	-14,2
Tüketici Güven Endeksi	72,3	66,1	-8,6
Ekonomik Güven Endeksi	98,3	95,0	-3,4
PMI	50,1	48,8	-2,6
Reel Kesim Güven Endeksi	109,3	108,5	-0,7

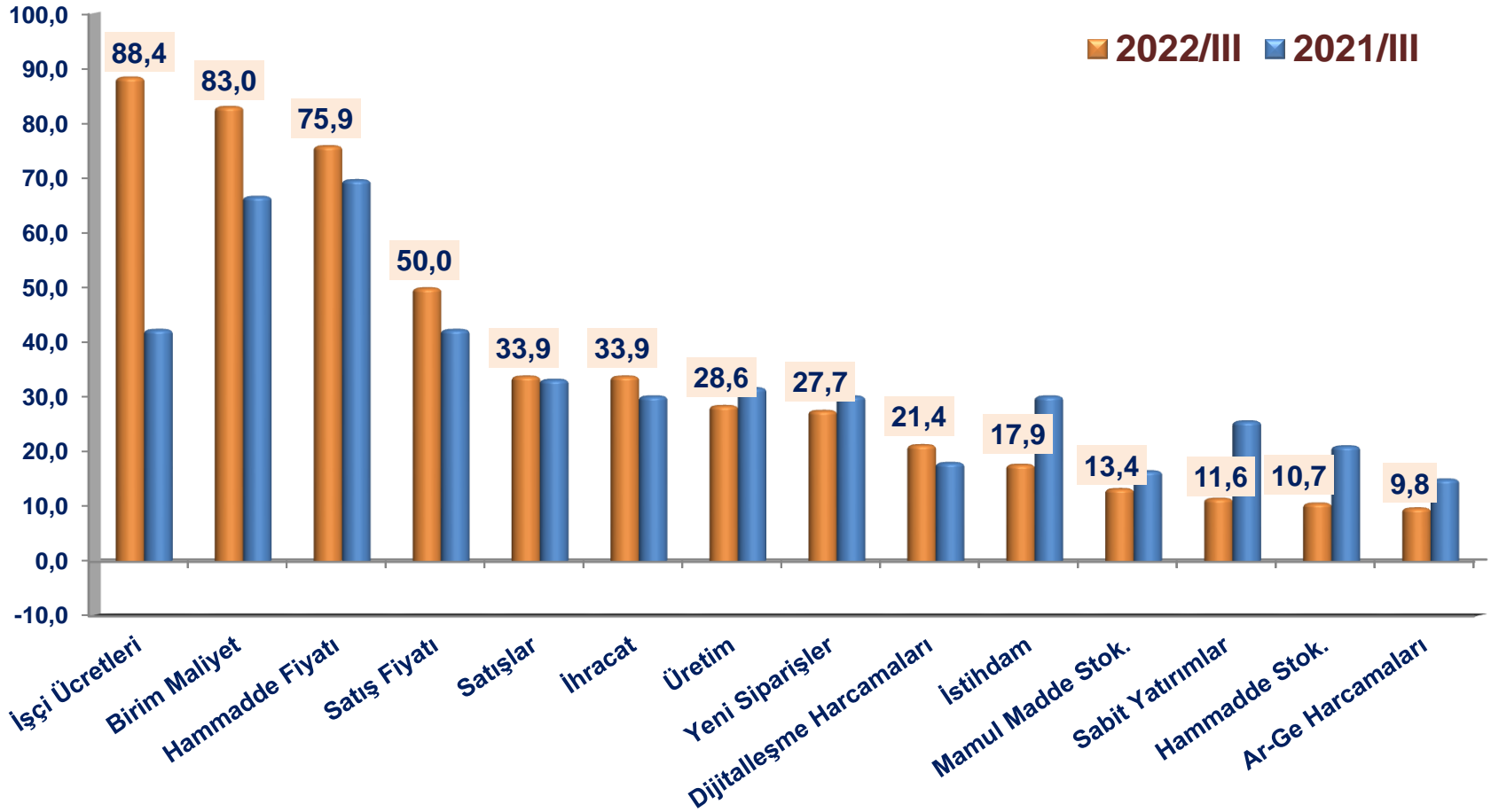
2022 yılı II. çeyrek verileri, bir önceki çeyrek ile kıyaslandığında; karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen çek adedi, karşılıksız işlemi yapılan çek adedi, tüketici güven endeksi, ekonomi güven endeksi, PMI ve reel kesim güven endeksi verileri dışında tüm verilerde artış gözlenmiştir.

2022 YILI II. ÇEYREKTE NET GERÇEKLEŞME

Net gerçekleşme; ilgili başlıklarda gerçekleşen artış ve azalışın farkından elde edilir. Üyelerin **%92,9'u** 2022'in ikinci çeyreğinde ilk sırada, **birim maliyetin** arttığını ifade etmiştir. Onu, hammadde fiyatları ve işçi ücretleri izlemiştir.

2022 YILI III. ÇEYREK İÇİN NET BEKLENTİLER

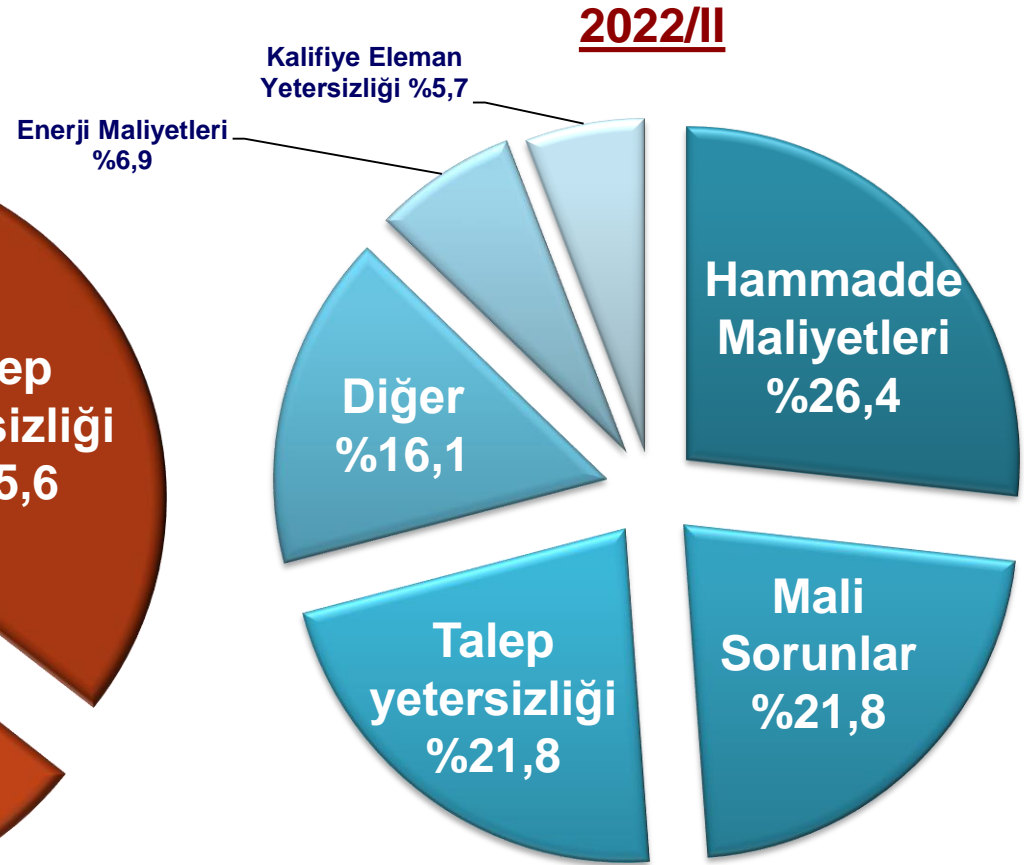
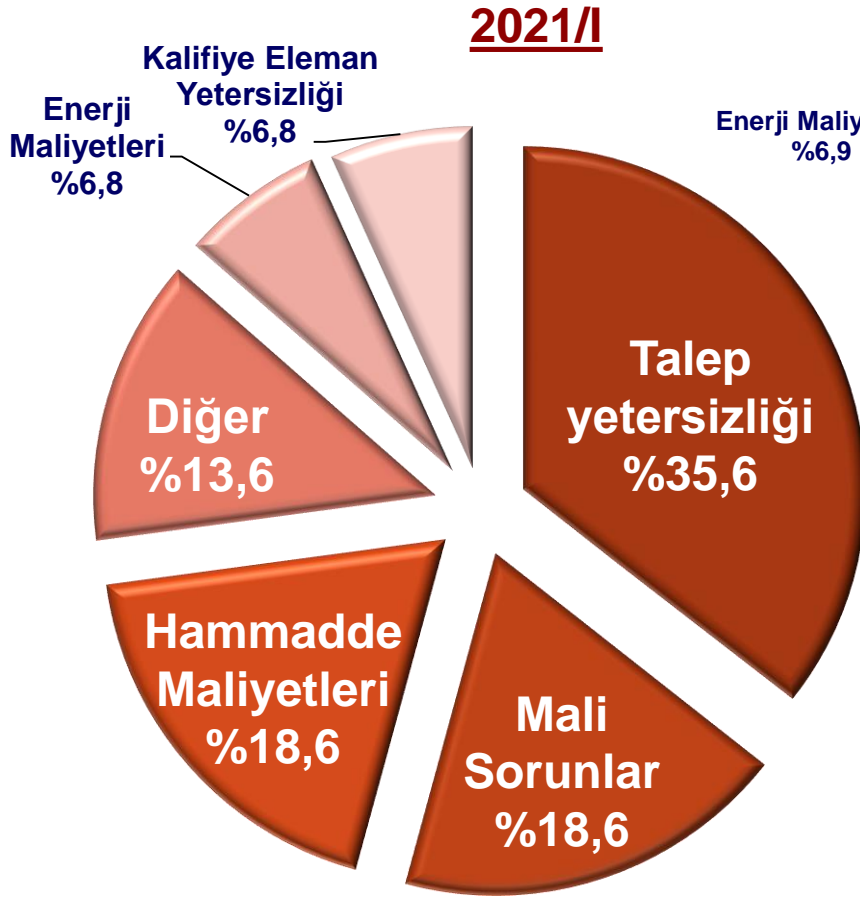
Üyelerin **%88,4'ü** 2022 yılının üçüncü çeyreğinde **işçi ücretleri** ilk sırada artacağını, birim maliyet ve hammadde fiyatlarının bunu izleyeceğini belirtmiştir.

FASON ÜRETİM PAYI

2022 yılı ikinci çeyrekte **fason üretim oranı %40,57** olarak gerçekleşmiştir.

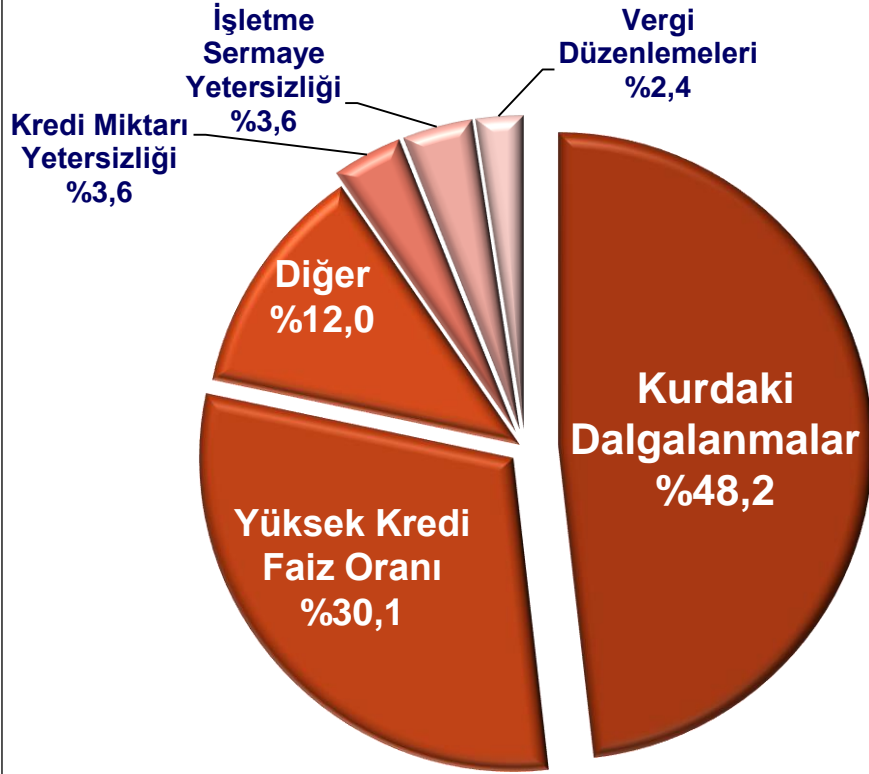
ATIL KAPASİTE İLE ÇALIŞMA NEDENLERİ

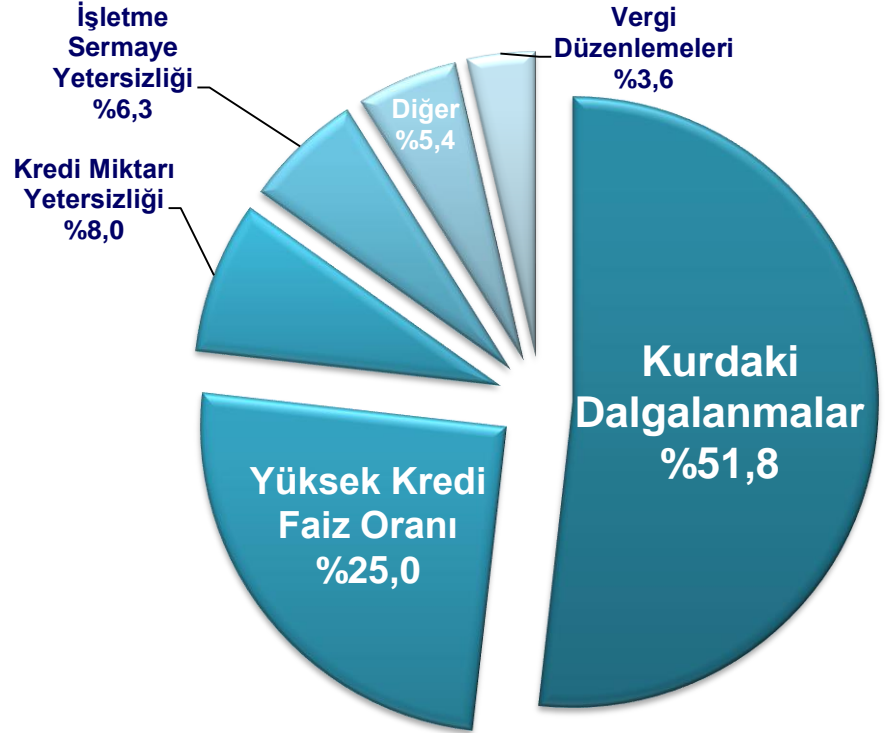
2022 yılının ikinci çeyreği için ankete cevap veren firmaların **%26,4'ü hammadde maliyetlerini**, atıl kapasite ile çalışmada öncelikli olarak göstermektedir. İkinci sırada mali sorunlar ile talep yetersizliği, üçüncü sırada diğer nedenler yer almıştır.

MALİ SORUNLARIN NEDENLERİ

2021/İ

2022/İİ

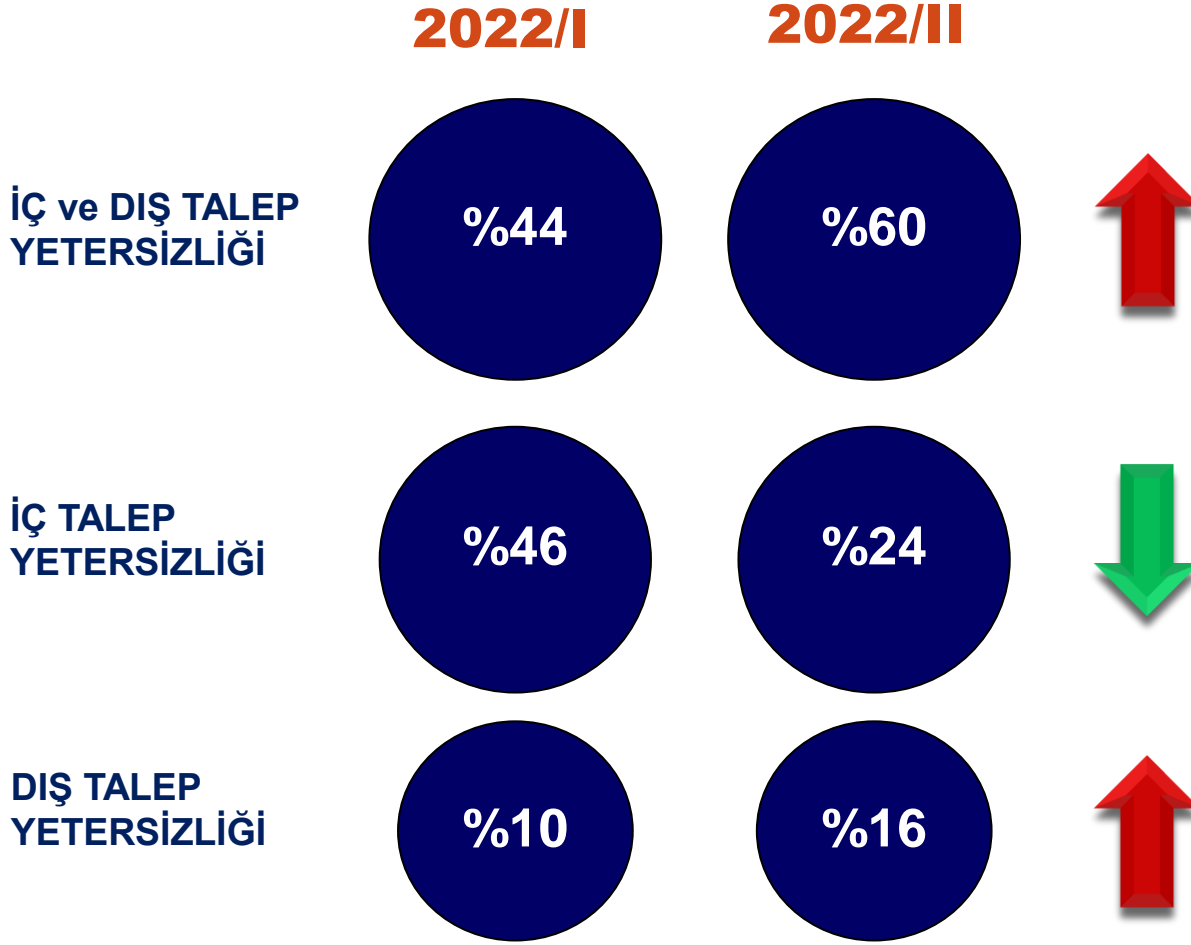

2022 yılı II. çeyrekte mali sorunların nedenleri;

%51,8 ile ilk sırada **Kurdaki Dalgalanmalar**, ikinci sırada **%25,0** ile **Yüksek Kredi Faiz Oranı**, üçüncü sırada **%8,0** ile **kredi miktarı yetersizliği** gelmektedir.

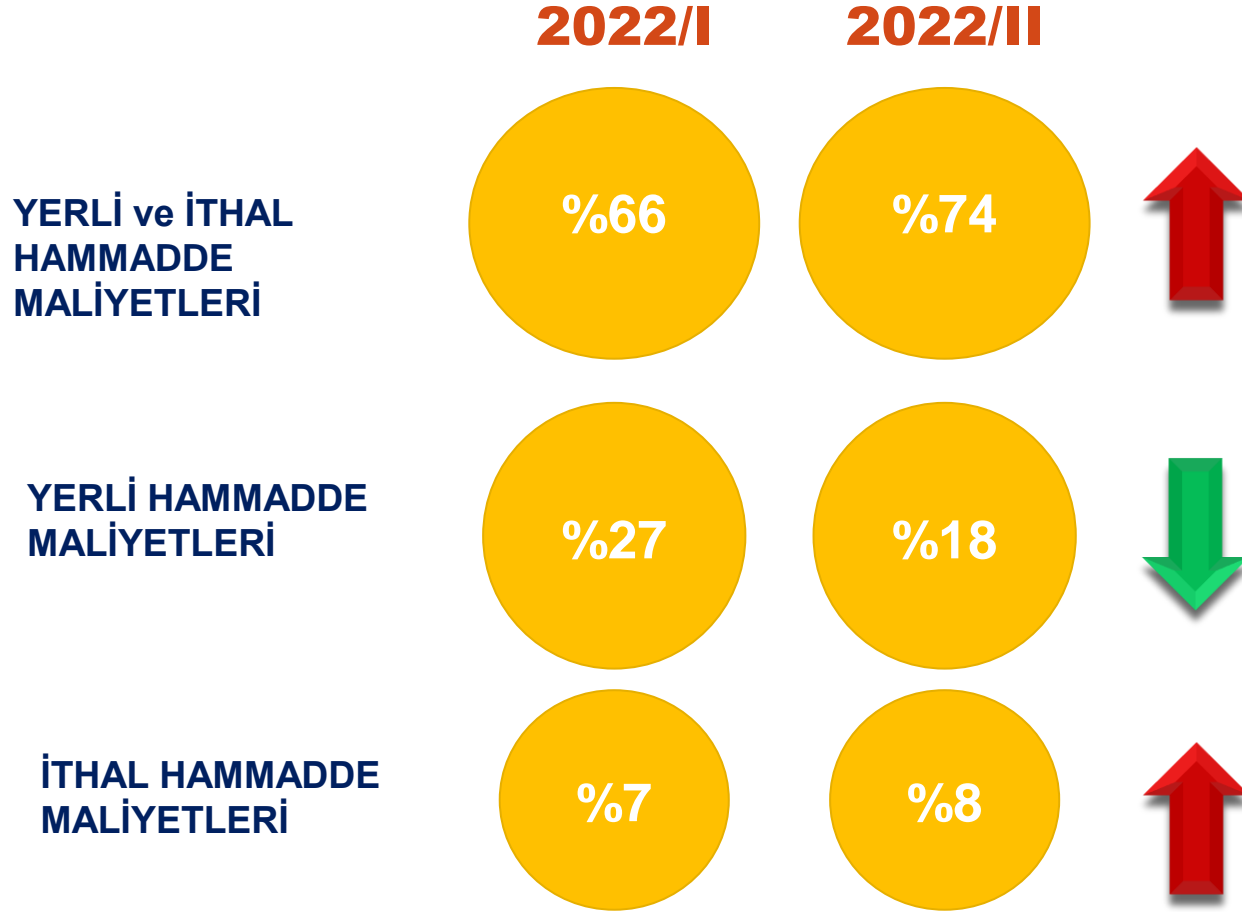
Kaynak: EBSO Araştırma

TALEP YETERSİZLİĞİ SEBEPLERİ

Atıl Kapasite ile çalışma nedenlerinden ilk sırada gösterilen talep yetersizliğinde 2022 yılı ikinci çeyrekte firmaların **%60'ı iç ve dış talep yetersizliğinin birlikte yaşandığını** belirtmiştir.

HAMMADDE MALİYETLERİ

Atıl Kapasite ile çalışma nedenlerinden 2. sırada gösterilen hammadde maliyetlerinde 2022 yılı ikinci çeyrekte firmaların **%74'ü hem yerli hem de ithal hammadde temininde** sorun yaşadığını belirtmiştir.

EK TABLO 1 ATIL KAPASİTE İLE ÇALIŞMA NEDENLERİ

(%)	Mali Sorunlar	Talep Yetersizliği	Hammadde Maliyetleri	Enerji Maliyetleri	Kalifiye Eleman Yetersizliği	Diğer
2019/I	16,7	41,7	13,7	3,0	2,4	7,1
2019/II	15,8	39,8	13,5	3,8	1,5	9,8
2019/III	22,3	35,8	12,4	4,1	2,6	9,3
2019/IV	12,6	40,7	11,1	7,4	3,0	11,9
2019/YILLIK	16,9	39,5	12,7	4,6	2,4	9,5
2020/I	16,9	46,5	14,1	9,9	2,8	9,9
2020/II	19,3	45,4	11,8	4,2	1,7	17,6
2020/III	13,0	50,9	12,0	3,7	4,6	15,7
2020/IV	10,2	55,1	12,2	4,1	6,1	12,2
2020/YILLIK	14,9	49,5	12,5	5,5	3,8	13,9
2021/I	19,3	43,9	22,8	5,3	1,8	7,0
2021/II	15,1	37,7	24,5	1,9	5,7	15,1
2021/III	10,5	38,6	24,6	8,8	3,5	14,0
2021/IV	19,0	29,1	27,8	10,1	7,6	6,3
2021/YILLIK	16,0	37,3	24,9	6,5	4,7	10,6
2022/I	18,6	35,6	18,6	6,8	6,8	13,6
2022/II	21,8	21,8	26,4	6,9	5,7	16,1

EK TABLO 2 MALİ SORUNLARIN NEDENLERİ

(%)	Yüksek Kredi Faiz Oranları	Kredi Miktarı Yetersizliği	İşletme Sermaye Yetersizliği	Vergi Düzenlemeleri	Kurdaki Dalgalanmalar	Diğer
2018/I	14,5	21,8	22,6	20,7	-	20,3
2018/II	34,7	4,8	8,1	7,3	36,3	11,0
2018/III	34,4	5,2	6,3	4,2	41,7	8,3
2018/IV	35,7	3,8	8,3	6,4	38,2	7,6
2018/YILLIK	29,8	8,9	11,3	9,7	38,7*	11,8
2019/I	38,7	7,1	7,7	4,2	38,1	4,2
2019/II	40,6	4,5	6,8	7,5	33,1	7,5
2019/III	36,3	5,7	7,8	5,7	36,3	8,3
2019/IV	26,7	6,7	11,1	10,4	35,6	9,6
2019/YILLIK	35,6	6,0	8,4	7,0	35,8	7,4
2020/I	27,8	10,1	12,7	7,6	30,4	11,4
2020/II	20,0	8,6	10,7	15,0	27,9	17,9
2020/III	19,5	5,3	8,3	9,0	45,1	12,8
2020/IV	36,4	18,2	19,7	10,6	4,5	10,6
2020/YILLIK	25,9	10,6	12,9	10,6	27,0	13,2
2021/I	27,3	2,3	10,2	10,2	43,2	6,2
2021/II	31,8	6,1	10,6	9,1	34,8	7,6
2021/III	27,0	2,7	2,7	2,7	58,1	6,8
2021/IV	14,3	7,1	7,1	3,1	62,2	6,1
2021/YILLIK	25,1	4,6	7,7	6,3	49,6	6,7
2022/I	30,1	3,6	3,6	2,4	48,2	12,0
2022/II	25,0	8,0	6,3	3,6	51,8	5,4

EK TABLO 2 NET GERÇEKLEŞEN YENİ SİPARİŞLER

	YENİ SİPARİŞLER (%)			
	ARTTI	AZALDI	AYNI KALDI	NET DURUM
2018/II	35,5	10,5	54,0	25,0
2018/III	21,9	32,3	45,8	-10,4
2018/IV	23,6	34,4	42,0	-10,8
2019/I	26,2	33,3	40,5	-7,1
2019/II	21,8	31,6	46,6	-9,8
2019/III	27,5	33,2	39,4	-5,7
2019/IV	27,4	21,5	51,1	5,9
2020/I	20,3	46,8	32,9	-26,6
2020/II	22,9	52,9	24,3	-30,0
2020/III	39,8	33,1	27,1	6,8
2020/IV	36,4	39,4	24,2	-3,0
2021/I	42,0	18,2	39,8	23,9
2021/II	42,4	13,6	43,9	28,8
2021/III	39,2	23,0	37,8	16,2
2021/IV	37,8	25,5	36,7	12,2
2022/I	43,4	19,3	37,3	24,1
2022/II	38,4	18,8	42,9	19,6

*Yeni siparişler verisi 2018 yılı ikinci itibariyle çalışılmaya başlanmıştır.

EK TABLO 3 FASON ÜRETİM

DÖNEM	FASON ÜRETİMİN TOPLAM ÜRETİM İÇİNDEKİ PAYI (%)
2018/I	25,26
2018/II	21,50
2018/III	48,86
2018/IV	37,91
2019/I	36,33
2019/II	40,66
2019/III	41,33
2019/IV	52,40
2020/I	35,33
2020/II	50,14
2020/III	46,06
2020/IV	66,89
2021/I	66,72
2021/II	56,56
2021/III	48,45
2021/IV	36,76
2022/I	44,82
2022/II	40,57